

Nota van Beantwoording

Notitie Reikwijdte en Detailniveau

Ontwikkeling Gnephoek

Herziening Omgevingsbeleid

Inhoud

Inhoud	2
1 Inleiding	3
1.1 Aanleiding	3
1.2 Leeswijzer.....	3
2 Proces	5
3 Ontvangen reacties en zienswijze.....	6
Ontvangen reacties en zienswijze	Error! Bookmark not defined.
4 Advies van de Commissie voor de milieueffectrapportage	37
4.1 Het advies.....	37
4.2 Reactie op het advies en wijzigingen in de NRD	39

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

De gemeente Alphen aan den Rijn werkt aan een plan voor onder andere woningbouw in de polder Gnephoek. De polder Gnephoek ligt tussen Alphen aan den Rijn, Woubrugge en Koudekerk aan den Rijn, ten westen van de Heimanswetering en ten noorden van de Oude Rijn en heeft een oppervlakte van ca. 200 ha. De kern van de ontwikkeling wordt gevormd door de realisatie van circa 5.500 woningen.

Voor het mogelijk maken van de woningbouwontwikkeling in de Gnephoek moet de provincie Zuid-Holland de Omgevingsverordening en het Omgevingsprogramma en de gemeente het omgevingsplan wijzigen en daarvoor moet een milieueffectrapportage-procedure worden doorlopen. Een plan-MER is nodig voor het wijzigen van de Omgevingsverordening en het Omgevingsprogramma. De gemeente heeft besloten om niet eerst te beoordelen of er belangrijke nadelige milieugevolgen kunnen optreden, maar direct een MER uit te voeren. De provincie Zuid-Holland en de gemeente Alphen aan den Rijn stellen één gecombineerd plan-/project-MER op. Op basis van dit gecombineerde plan-/project-MER kunnen de provincie Zuid-Holland en de gemeente Alphen aan den Rijn vervolgens hun eigen ruimtelijke besluiten nemen.

De procedure om te komen tot het opstellen van de MER start met de publicatie van de Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD). De NRD is opgesteld en vastgesteld door de gemeente en de provincie en beschrijft op hoofdlijnen wat er wordt onderzocht (reikwijdte) en op welke wijze dit onderzoek uitgevoerd wordt (detailniveau).

Nota van Beantwoording

Voor u ligt de Nota van Beantwoording behorende bij de 'Notitie Reikwijdte en Detailniveau Ontwikkeling Gnephoek' van de Gemeente Alphen aan den Rijn en de Provincie Zuid-Holland.

1.2 Leeswijzer

Deze reactienota begint met een korte toelichting op het proces de opgave en het wettelijk kader (hoofdstuk 2). In hoofdstuk 3 wordt ingegaan op de ontvangen reacties en zienswijze. De reacties zijn puntsgewijs samengevat. In hoofdstuk 4 volgt een samenvatting van het advies van de Commissie voor de milieueffectrapportage en de reactie daarop.

2 Proces

Het college van burgemeester en wethouders van Alphen aan den Rijn en Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland stelde op 15 oktober 2024 de NRD vast. Op 30 oktober 2024 maakten zij bekend¹ dat de NRD van af 7 november 2024 gedurende zes weken ter inzage zou worden gelegd en via een zienswijze kon worden gereageerd. Op de informatieavonden over de Gnephoeck van 4 en 11 november is in het plenaire deel toegelicht dat de NRD ter inzage zou worden gelegd, c.q. ter inzage lag en zienswijzen konden worden ingediend. De NRD was zowel analoog als digitaal raadpleegbaar. Gelijktijdig is de NRD aangeboden c.q. toegezonden aan de aangrenzende gemeenten, diverse rijksdiensten en diverse instanties. In bijlage 1 is de verzendlijst toegevoegd. Tot slot is de NRD voor advies toegezonden aan de Commissie voor de milieueffectrapportage².

¹ Gemeentebld, d.d. 30 oktober 2024, Week in beeld d.d. 30 oktober 2024 en Provincieblad d.d. 30 oktober 2024.

² De Commissie is onafhankelijk, bij wet ingesteld en adviseert over de inhoud en de kwaliteit van het MER. Zij stelt voor ieder project een werkgroep samen van onafhankelijke deskundigen. Ze schrijft geen milieueffectrapporten, dat doet de initiatiefnemer. Het bevoegd gezag – in dit geval de gemeenteraad van Alphen aan den Rijn, Provinciale Staten en Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland – besluit over de ontwikkeling van Gnephoeck.

3 Ontvangen reacties en zienswijze

Over de NRD zijn diverse reacties ontvangen en is één zienswijze ingediend. Deze zijn in 3.1 puntsgewijs weergegeven en voorzien van een reactie van zowel de gemeente als de provincie. Voor zover de reactie van gemeente en provincie gelijkluidend was is dat als zodanig vermeld. Daar waar een (een punt van de) reactie betrekking had op gemeentelijk vraagstuk is alleen een reactie van de gemeente weergegeven. In de laatste kolom is aangegeven of de reactie/zienswijze aanleiding geeft voor aanpassing van de onderzoeksopzet of kader (aanpassing NRD) en/of een punt (aanvullend) in het MER wordt meegenomen.

A	Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat	Reactie gemeente	Reactie provincie	Vervolg
1	De Minister van Infrastructuur en Waterstaat neemt de gestuurde documenten en informatie voor kennisgeving aan. Er zal geen inhoudelijk advies over de NRD worden gegeven.	De reactie wordt voor kennisgeving aangenomen.	De reactie van de provincie is identiek aan die van de gemeente.	Deze reactie leidt niet tot aanpassing van de NRD.

B	GGD Hollands Midden	Reactie gemeente	Reactie provincie	Vervolg
1	De GGD geeft geen reactie op de NRD, maar zal in werkgroepen meedenken over de inrichting van de Gnephhoek.	De reactie wordt voor kennisgeving aangenomen.	De reactie van de provincie is identiek aan die van de gemeente.	Deze reactie leidt niet tot aanpassing van de NRD.

C	Hoogheemraadschap van Rijnland	Reactie gemeente	Reactie provincie	Vervolg
1	Rijnland ziet de NRD als een voorverkenning van de nog uit te voeren mer-procedure en heeft kunnen herleiden dat de belangen van Rijnland in deze procedure zullen worden meegenomen. Er zijn daarom geen zienswijzen op de NRD en Rijnland blijft graag betrokken bij de ontwikkelingen rondom Gnephhoek.	De reactie wordt voor kennisgeving aangenomen.	De reactie van de provincie is identiek aan die van de gemeente.	Deze reactie leidt niet tot aanpassing van de NRD.

D	Veiligheidsregio Hollands Midden (VRHM)	Reactie gemeente	Reactie provincie	Vervolg

1	Beschrijf in hoofdstuk 3 ook het beleid voor de bereikbaarheid en bluswatervoorzieningen.	De bereikbaarheid voor hulpdiensten en bluswatervoorzieningen zijn geen voor het MER onderscheidende onderwerpen. Dit komt aan de orde in het kader van het Masterplan, de wijziging van het omgevingsplan en de stedenbouwkundige uitwerking op basis van de richtlijnen die hiervoor gelden.	De reactie van de provincie is identiek aan die van de gemeente.	Deze reactie leidt niet tot aanpassing van de NRD.
2	Het thema 'Water en bodem sturend' komt nadrukkelijk naar voren voor deze locatie. Geadviseerd wordt ook het overstromingsrisico en de zelfredzaamheid hierin naar voren te laten komen.	Zoals opgenomen in de NRD (hoofdstuk 6.4) is hoogwaterveiligheid onderdeel van het beoordelingskader. Hierin zullen het overstromingsrisico en de zelfredzaamheid aan de orde komen.	De reactie van de provincie is identiek aan die van de gemeente.	Deze reactie leidt niet tot aanpassing van de NRD.
3	In hoofdstuk 5 wordt een beschrijving gegeven van de alternatieven. Een aanvulling dat altijd de veiligheid wordt nagestreefd, is hierbij wenselijk. Veiligheidsaspecten hebben invloed op de inrichting en zijn daarmee ruimtelijk relevant. Hierin weegt ook mee dat milieu, gezondheid en veiligheid een drie-eenheid zijn (overstijgend aan inhoudelijke thema's).	Veiligheidsaspecten die van invloed zijn op de fysieke leefomgeving (externe veiligheid, waterveiligheid, verkeersveiligheid, gezondheid) zijn benoemd in de NRD en worden in het MER meegenomen.	De reactie van de provincie is identiek aan die van de gemeente.	Deze reactie leidt niet tot aanpassing van de NRD.

4	De VRHM heeft er nu voor gekozen geen uitwerking te maken op de vier afzonderlijke alternatieven. Dit advies is bedoeld ongeacht de keuzes/samenstelling van de belangen naar een voorkeursalternatief om veiligheid hierin te borgen.	De reactie wordt voor kennisgeving aangenomen.	De reactie van de provincie is identiek aan die van de gemeente.	Deze reactie leidt niet tot aanpassing van de NRD.
5	Het streven naar de realisatie van compacte stedelijke buurten roept de vraag op of de bereikbaarheid van hulpdiensten dan wel geborgd kan worden.	De bereikbaarheid van hulpdiensten in de toekomstige concrete invulling van de compacte buurten is een punt voor de stedenbouwkundige uitwerking, het Masterplan en de wijziging van het omgevingsplan en geen onderwerp voor het MER.	De reactie van de provincie is identiek aan die van de gemeente.	Deze reactie leidt niet tot aanpassing van de NRD.
6	Waterrobuust is gekoppeld aan het scenario wateroverlast door een piekbui. Het waterrobuust maken van het gebied gaat echter ook over het wapenen tegen een overstroming, maar hierin is vooralsnog geen concreet doel benoemd.	In de NRD is hoogwaterveiligheid opgenomen in het beoordelingskader (hoofdstuk 6.4). Op basis van dit criterium wordt in het MER de mate beoordeeld waarin het plangebied veilig is voor overstromingen.	De reactie van de provincie is identiek aan die van de gemeente.	Deze reactie leidt niet tot aanpassing van de NRD.

7	De toepassing van het STOMP-principe roept de vraag op of de bereikbaarheid van hulpdiensten wel geborgd kan worden.	Het STOMP-principe houdt niet in dat het plangebied als zodanig onbereikbaar wordt voor hulpdiensten. De bereikbaarheid voor hulpdiensten in de toekomstige concrete invulling van de compacte buurten is een punt voor de stedenbouwkundige uitwerking, het Masterplan en de wijziging van het Omgevingsplan en geen onderwerp voor het MER.	De reactie van de provincie is identiek aan die van de gemeente.	Deze reactie leidt niet tot aanpassing van de NRD.
8	De energietransitie zorgt voor de introductie van nieuwe risico's en scenariotypen. Vroegtijdige keuzes over het te voeren beleid bevorderen de fysieke veiligheid.	Veiligheidsaspecten die van invloed zijn op de fysieke leefomgeving (externe veiligheid, waterveiligheid, verkeersveiligheid, gezondheid) worden in het MER meegenomen. De keuze voor het energiesysteem komt terug in het MER en het Masterplan. Risico's die daarbij horen en relevant zijn voor de fysieke leefomgeving worden in	De reactie van de provincie is identiek aan die van de gemeente.	Deze reactie leidt niet tot aanpassing van de NRD.

		het MER benoemd en beoordeeld.		
9	De tabel in hoofdstuk 6.4 van de NRD geeft een overzicht van het beoordelingskader. Hierbij dient opgemerkt te worden dat veiligheid een veel breder begrip is dan enkel de (rekenkundige) kant van externe veiligheid. Een concrete beschrijving van de omvang van dit begrip zou kunnen zijn: 'zelfredzaamheid en bestrijdbaarheid van relevante scenario's'. Geadviseerd wordt dit als eigenstandig criterium op te nemen.	Het criterium wordt niet zelfstandig opgenomen in de NRD omdat het criterium 'relevante scenario's' niet objectief is te begrenzen. Veiligheidsaspecten die van invloed zijn op de fysieke leefomgeving (externe veiligheid, waterveiligheid, verkeersveiligheid, gezondheid) worden in het MER meegenomen, zoals beschreven in de NRD.	De reactie van de provincie is identiek aan die van de gemeente	Deze reactie leidt niet tot aanpassing van de NRD.

E	Gemeente Nieuwkoop	Reactie gemeente	Reactie provincie	Vervolg
1	Dit stuk vormt 'slechts' de beoogde insteek van de vereiste mer-procedure(s) voor deze grote ruimtelijke ontwikkeling met regionale impact. Geen inhoudelijke opmerkingen ten aanzien van de reikwijdte en het detailniveau van de te onderzoeken milieu- en omgevingsaspecten. De NRD lijkt te voorzien in een volledige, brede scope, uiteraard voor zover dit op voorhand volledig inzichtelijk kan zijn.	De reactie wordt voor kennisgeving aangenomen.	De reactie van de provincie is identiek aan die van de gemeente.	Deze reactie leidt niet tot aanpassing van de NRD.
2	De gemeente Nieuwkoop is zeer geïnteresseerd in de inzichten en uitkomsten die samenkomen in de plan- en projectMER. Met name (maar niet uitsluitend) ten aanzien van verkeer(safwikkeling) en mogelijke effecten op het naburige Natura2000-gebied	Burgemeenten worden betrokken in het vervolgproces van de ruimtelijke procedure(s)	De reactie van de provincie is identiek aan die van de gemeente.	Deze reactie leidt niet tot aanpassing van de NRD.

	Nieuwkoopse Plassen en De Haeck.	waarvoor het MER wordt opgesteld.		
3	Gaandeweg het proces wordt ongetwijfeld duidelijker hoe, en in welke mate, deze woningbouwontwikkeling de gemeente Nieuwkoop potentieel 'raakt'. Van belang is dan een zorgvuldige afweging, en tot welke keuzes en eventuele aanpassingen deze leidt. De gemeente Nieuwkoop gaat er zonder meer van uit dat de gemeente Nieuwkoop vroegtijdig wordt betrokken in 'gemeentegrens-overstijgende' kwesties.	De effecten van de Gnephoek worden, zoals toegelicht in de NRD, in het MER in de brede context gezien en onderzocht. Indien daartoe aanleiding bestaat, vindt afstemming met buurgemeenten plaats. Buurgemeenten worden in het vervolgproces van de ruimtelijke procedure(s) in ieder geval betrokken en geïnformeerd.	De reactie van de provincie is identiek aan die van de gemeente.	Deze reactie leidt niet tot aanpassing van de NRD.

F	Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed (RCE)	Reactie gemeente	Reactie provincie	Vervolg
1	De NRD geeft een duidelijke beschrijving van aanleiding, proces, procedure en rollen en verantwoordelijkheden. Ook de gebiedsbeschrijving en karakterisering zijn helder en informatief.	De reactie wordt voor kennisgeving aangenomen.	De reactie van de provincie is identiek aan die van de gemeente.	Deze reactie leidt niet tot aanpassing van de NRD.
2	In het beoordelingskader, onderdeel van de onderzoeksmethodiek, is "archeologie, cultuurhistorie en landschap" uitgebreid opgenomen. De terminologie en indeling naar deelaspecten wijken echter af van de wijze waarop cultureel erfgoed wettelijk is vastgelegd. De RCE adviseert om aan te sluiten bij de definitie zoals opgenomen in de Omgevingswet: cultureel erfgoed, dat bestaat uit de aspecten gebouwde monumenten, archeologische monumenten,	In het MER zal voor wat betreft dit aspect voor de terminologie en indeling worden aangesloten bij de Omgevingswet.	De reactie van de Provincie is identiek aan die van de gemeente.	Deze reactie leidt tot aanpassing van de NRD. In de NRD en het MER zal de juiste terminologie en indeling worden toegepast.

	beschermde gezichten, cultuurlandschappen en roerend en immaterieel erfgoed.			
3	Voor de gebiedsontwikkeling is het Contourenplan Gnephoek opgesteld. Daarin zijn drie uitgangspunten gehanteerd, te weten Water en Bodem sturend, Nieuwe Alphense stedelijkheid en Duurzaam in transitie. Bij al deze uitgangspunten speelt het cultureel erfgoed in meer of mindere mate een rol. Het benutten van beleid en kennis over cultureel erfgoed helpt om de juiste gebiedseigen afwegingen te maken. Het gemeentelijk en provinciaal erfgoedbeleid is op orde en er zijn landschapsbiografieën en atlassen opgesteld ten behoeve van een zorgvuldige en accurate omgang met het cultureel erfgoed. Het RCE adviseert deze documenten op te nemen als bronnen voor de NRD en het MER. Op deze manier kan vroegtijdig het cultureel erfgoed en de ruimtelijke kwaliteit meegenomen worden, zowel bij de ontwerpogave voor de gebiedsontwikkeling als geheel als ook bij de deeltrajecten afzonderlijk.	De NRD is niet volledig in het weergeven van bronnen. De NRD streeft er ook niet naar hierin volledig te zijn. In het MER zullen de landschaps- biografieën en atlassen worden opgenomen als bronnen.	De reactie van de provincie is identiek aan die van de gemeente.	Deze reactie leidt niet tot aanpassing van de NRD.

G	GnephoekBeraad	Reactie gemeente	Reactie provincie	Vervolg
1	Belangrijk voor de partijen die aan het GnephoekBeraad en de Stichting Groene Hart deelnemen, zijn het behoud van de kwaliteiten, de natuur-, landschaps- en cultuurhistorische waarden van de omgeving, kleine dorpen, boerenlinten en landschap van het Groene Hart. Behoud van bestaande waarden en inpassing van ontwikkelingen in het landschap en de omgeving zijn daarbij cruciaal.	Het effect op cultuurhistorische waarden (waaronder de linten) en het landschap wordt onderzocht in het MER. Dat is opgenomen in hoofdstuk 6.4 van de NRD.	De reactie van de provincie is identiek aan die van de gemeente.	Deze reactie leidt niet tot aanpassing van de NRD.
2	Wij verwachten dat het detailniveau van de MER, zoals nu geformuleerd, geen antwoord geeft op de vraag wat het effect is van de wijk op de nabijgelegen linten, met oude woningen, agrarisch erfgoed en de Vrouwgeestmolen.	In de NRD is een beoordelingskader opgenomen (hoofdstuk 6.4). Het effect op	De reactie van de provincie is identiek aan die van de gemeente.	Deze reactie leidt niet tot aanpassing van de NRD.

		cultuurhistorische waarden en landschap is daarin expliciet genoemd en wordt meegenomen.		
3	Wij verzoeken u om onderzoek te doen via de MER of parallel hieraan, om in de Masterplanfase linten landschappelijk in te passen en om schade aan agrarisch erfgoed te voorkomen ('op staal gefundeerde' panden zijn namelijk niet bestand zijn tegen bodemdaling, fluctueren van het waterpeil en trillingen als gevolg van het bouwwerkzaamheden op korte afstand).	Het Contourenplan (basialternatief in de NRD) stelt expliciet dat respect voor historische geografie en landschappelijke kwaliteit een belangrijk uitgangspunt is. Daarnaast is in de NRD expliciet genoemd dat in het MER wordt gekeken naar de effecten op cultuurhistorische en landschappelijke waarden. De (landschappelijke) inpassing van de linten is een ontwerpogave voor het Masterplan en geen onderdeel van het MER.	De reactie van de provincie is identiek aan die van de gemeente.	Deze reactie leidt niet tot aanpassing van de NRD.
4	Wij vinden het een goede zaak dat participatie als input voor het MER, onderdeel is van het proces. Wij gaan ervan uit dat ook voor de keuze van de voorkeursvariant participatie als integraal onderdeel van het proces wordt uitgewerkt en bij (politieke) besluitvorming een reactienota van belanghebbenden een standaard product wordt (en niet alleen de wettelijke participatie die vaak na de besluitvorming pas achteraf plaatsvindt).	Ten behoeve van de ontwikkeling van de Gnephoeck is een communicatieplan en participatieaanpak vastgesteld. Naast de wettelijke mogelijkheden om te reageren in de diverse procedurele	Niet van toepassing.	Deze reactie leidt niet tot aanpassing van de NRD.

		stappen zijn hierin tal van andere momenten en activiteiten voorzien die input geven voor onder ander het MER, het Masterplan, de wijziging van het Omgevingsplan en de stedenbouwkundige uitwerking.		
5	Woningbouw in de Gnephhoek stellen we na de eerdere besluitvorming niet meer ter discussie. Wel zijn er twijfels over het gekozen concept voor een compacte stadswijk, 5.500 woningen waarvan 2/3 betaalbaar en een goede uitwerking van het STOMP- principe omdat dit gezien de bereikbaarheid en grillige veenondergrond in de Gnephhoek zeer complex is en het STOMP-principe juist vraagt om een ander soort locatie-eisen, terwijl de Gnephhoek in beginsel een locatie voor goede auto-bereikbaarheid is. Je kan je afvragen of je met de kennis van nu de beoogde grootschalige woningbouw in een afgelegen Gnephhoek moet willen realiseren.	De Gnephhoek is geselecteerd na een uitgebreide analyse, waarbij onder andere het bodemtype, de draagkracht en bereikbaarheid zijn meegewogen. De veenondergrond brengt uitdagingen met zich mee, maar het Contourenplan (het basisalternatief in de NRD) stelt "water- en bodem gestuurd bouwen" centraal. Hierdoor wordt de ontwikkeling afgestemd op de natuurlijke beperkingen en mogelijkheden van het gebied. Het basisalternatief biedt	Niet van toepassing.	Deze reactie leidt niet tot aanpassing van de NRD.

		ruimte voor duurzame mobiliteit. Dit wordt bereikt door fietsvriendelijke infrastructuur, en openbaar vervoer op strategische punten. Bovendien worden in het MER de effecten van deze grootschalige woningbouw in beeld gebracht waarmee de gevolgen van de woningbouw goed afgewogen kunnen worden.		
6	Wij verzoeken u om onze vragen, zorgen en de eerder uitgebrachte adviezen van PAL en PARK zoals beloofd mee te nemen in de overwegingen bij de voorkeursvariant en het vervolgproces.	De keuze voor een voorkeursvariant zal mede gebaseerd zijn op de uitkomsten van het MER en is tevens een politieke keuze van het bevoegd gezag. De genoemde adviezen en uw zienswijze op deze NRD worden, zoals toegezegd m.b.t. de genoemde adviezen en voor zover mogelijk, benut voor het opstellen van het MER en anders voor het opstellen van het Masterplan.	De reactie van de provincie is identiek aan die van de gemeente.	Deze reactie leidt niet tot aanpassing van de NRD.

7	Het plangebied staat op figuur 1.1 aangegeven inclusief het plan 's Molenaarspad. Dit plan zou daarom, maar ook om moverende redenen, deel moeten uitmaken van het MER gezien de ligging en de aansluiting op de ontwikkelingen in de Gnephhoek ondanks dat dit plan al eerder vastgesteld is.	De begrenzing zoals opgenomen in figuur 1.1. is indicatief en wordt op perceel- en kavelniveau nog uitgewerkt in het MER en de wijziging van het omgevingsplan. De ontwikkeling aan het 's Molenaarspad (De Centrale) is geen onderdeel van de gebiedsontwikkeling Gnephhoek. Deze ontwikkeling loopt zijn eigen planologische spoor. De ontwikkeling maakt wel onderdeel uit van de (autonome) ontwikkelingen in de omgeving die worden meegenomen in het MER voor de Gnephhoek.	De reactie van de provincie is identiek aan die van de gemeente.	Deze reactie leidt niet tot aanpassing van de NRD. De exacte begrenzing zoals opgenomen in figuur 1.1. van de NRD is indicatief en wordt op perceel- en kavelniveau uitgewerkt in het MER
8	Behalve het plangebied moet er ook sprake zijn van een studiegebied dat veel ruimer opgevat kan worden, omdat dan ook duidelijk wordt wat de effecten op de ruime omgeving van het plangebied kunnen zijn.	In het MER worden de milieueffecten in beeld gebracht in (plangebied) en rondom de Gnephhoek (studiegebied). Het onderzoeks- en effectgebied (studiegebied) is dus groter dan alleen de Gnephhoek (plangebied). Dit is ook toegelicht in	De reactie van de provincie is identiek aan die van de gemeente.	Deze reactie leidt niet tot aanpassing van de NRD.

		de Notitie Reikwijdte en Detailniveau, onder 6.2 (Reikwijdte).		
9	Het gehele lint Landlustweg is opgenomen in het plangebied. Wij begrepen op de informatiebijeenkomst van 4 november 2024 dat de particuliere eigendommen (waar geen voorkeursrecht op zit) gehandhaafd blijven. Wij verzoeken u daarom om de plangrens op dit punt aan te passen, want het gaat hier om een studiegebied en niet om een plangebied.	De begrenzing zoals opgenomen in figuur 1.1 van de NRD is indicatief en wordt op perceel- en kavelniveau nog uitgewerkt voor het MER en de wijziging van het omgevingsplan. Of een perceel onderdeel is van het plan- of studiegebied maakt voor de effectbeoordeling overigens geen verschil. De omstandigheid dat een perceel of locatie onderdeel is van het plangebied houdt tot slot niet automatisch in dat hier ook een verandering (transformatie) gaat optreden.	De reactie van de provincie is identiek aan die van de gemeente.	Deze reactie leidt niet tot aanpassing van de NRD.
10	Gemeente en provincie nemen ten aanzien van de plan-project MER een eigen besluit. Wat gebeurt er als er sprake zal zijn van een tegengesteld besluit?	Om de ontwikkeling mogelijk te maken moet het omgevingsplan worden gewijzigd. Dat is alleen mogelijk als het provinciale beleid en regelgeving de ontwikkeling mogelijk	De reactie van de provincie is identiek aan die van de gemeente.	Deze reactie leidt niet tot aanpassing van de NRD.

		maken. Indien de provincie op basis van het MER (of anderszins) de Zuid-Hollandse Omgevingsverordening niet wijzigt, bestaat er voor de gemeente geen grondslag om het omgevingsplan te wijzigen.		
11	Waarop wordt alleen een passende beoordeling m.b.t stikstofdepositie gegeven?	Gelet op de ligging van de Gnephhoek ten opzichte van Natura 2000 gebieden beperken eventuele verstoringseffecten zich tot stikstofdepositie. Van areaalverlies of verstoring door bijvoorbeeld recreatie of licht is geen sprake. In de passende beoordeling, die opgesteld wordt in het kader van dit Mer, wordt hier dieper op ingegaan.	De reactie van de provincie is identiek aan die van de gemeente.	Deze reactie leidt niet tot aanpassing van de NRD. In het MER wordt rekening gehouden met de meest actuele regelgeving en jurisprudentie met betrekking tot stikstof.
12	Gekozen is voor de Gnephhoek als voorkeursalternatief, waardoor geen andere locaties in deze MER onderzocht worden. Waarom is bij die keuze voor het voorkeursalternatief geen participatie toegepast, terwijl dit om een heel belangrijke keuze gaat?	Het door de gemeenteraad vastgestelde Contourenplan is in de NRD aangeduid als basisalternatief en niet	Niet van toepassing.	Deze reactie leidt niet tot aanpassing van de NRD.

		als voorkeursalternatief. In de NRD is in hoofdstuk 2 kort uiteengezet welke voorgeschiedenis aan de vaststelling van het Contourenplan is voorafgegaan. Uiteindelijk is door de gemeenteraad vastgestelde Omgevingsvisie De Gnephoek aangewezen als te ontwikkelen locatie. Voorafgaand kon op (het ontwerp van) de omgevingsvisie worden gereageerd. Op basis van deze keuze in de Omgevingsvisie wordt nu verder gewerkt aan de planvorming voor de Gnephoek.		
13	Waarom is die omgevingsanalyse niet aan inwoners voorgelegd in het kader van die participatie?	De NRD geeft in hoofdstuk 2 een kort overzicht van het afwegingstraject dat heeft plaatsgevonden voordat het Contourenplan is vastgesteld. De omgevingsanalyse is een 'voorstudie' geweest voor de uiteindelijke	Niet van toepassing.	Deze reactie leidt niet tot aanpassing van de NRD.

		door de gemeenteraad vastgestelde Omgevingsvisie. Er heeft participatie plaatsgevonden in het kader van de Omgevingsvisie.		
14	Het voornemen is om te komen tot een digitale MER. Op welke wijze vindt terugkoppeling plaats naar de inbrengers van informatie in de vorm van bevestiging ontvangst en terugkoppeling wat er met die informatie gebeurd is?	Een digitaal MER zorgt voor een toegankelijke beschikbaarheid van de milieu informatie. Het vormt geen vervanging voor de reguliere informatie- en communicatiekanalen.	De reactie van de provincie is identiek aan die van de gemeente.	Deze reactie leidt niet tot aanpassing van de NRD.
15	In het planvoornemen wordt uitgegaan van woningaantallen zonder iets over de realisatievolgorde van de verschillende woningtypes te schrijven, terwijl dit van groot belang is in verband met de woningvraag op korte en middellange termijn.	De fasering van de ontwikkeling is een punt van uitwerking in het Masterplan en het MER.	De reactie van de provincie is identiek aan die van de gemeente.	Deze reactie leidt niet tot aanpassing van de NRD.
16	Op basis van het onderzoek uit 2020 en de toen vigerende beleidskaders is gekozen voor de Gnephoek. Op basis van de in het Contourenplan gestelde uitgangspunten, in het bijzonder het beleid voor water en bodem sturend, zou je mogelijk op andere locaties uitkomen voor inpassen van een grootschalige stadswijk met het STOMP-principe in de regio en Alphen.	In het MER zal een historisch overzicht worden gegeven van de doorlopen stappen en zal de keuze voor de Gnephoek als woningbouwlocatie, ten opzichte van andere potentiële locaties, nader onderbouwd worden. Een eerste aanzet hiervoor is al in de NRD opgenomen.	De reactie van de provincie is identiek aan die van de gemeente.	Deze reactie leidt niet tot aanpassing van de NRD.

17	Bij de opsomming van de aandachtspunten bij de ontwikkellocaties is klimaatadaptie (als integraal aandachtsgebied) niet genoemd, terwijl dat wel in de SWOT-analyse en in het beoordelingskader wel genoemd. Is dat bewust gedaan?	Nee. In het NRD is een zeer korte historische terugblik opgenomen. In het MER zal hier nader op worden ingegaan en in de onderbouwing van de keuze voor de locatie Gnephhoek voor woningbouw, zal ook klimaatadaptatie benoemd worden.	De reactie van de provincie is identiek aan die van de gemeente.	Deze reactie leidt niet tot aanpassing van de NRD.
18	In het Toekomstperspectief wordt aangegeven dat de Gnephhoek positief scoort op 'bereikbaarheid van stedelijke voorzieningen'. Juist de bereikbaarheid is door de aanwezige waterlopen, zoals de Heijmanswetering en Oude Rijn, heel ingewikkeld en dat maakt dat forse investeringen nodig zijn. Wij vragen ons af of het investeren in bruggen en/of een aquaduct om het gebied bereikbaar te maken voor grootschalige woningbouw, financieel haalbaar is.	Het onderzoeken van de financiële haalbaarheid is geen onderdeel van het MER. Rekening wordt gehouden met investeringen voor infrastructuur. De uitvoerbaarheid zal onderdeel zijn van de motivering bij de wijziging van het Omgevingsplan.	De reactie van de provincie is identiek aan die van de gemeente.	Deze reactie leidt niet tot aanpassing van de NRD.
19	Bij bereikbaarheid zijn niet alleen stedelijke voorzieningen van belang, maar ook de concentraties van bijvoorbeeld werkgelegenheid (in een ruimer gebied).	De concentraties van werkgelegenheid zijn bekend. Het multimodale verkeersmodel waarmee in het MER wordt gewerkt houdt hier rekening mee.	De reactie van de provincie is identiek aan die van de gemeente.	Deze reactie leidt niet tot aanpassing van de NRD.

20	Er wordt onvoldoende stilgestaan bij de noodzaak voor forse uitbreiding van de infrastructuur als gevolg van de geïsoleerde ligging van de Gnephoek.	Mobiliteit en daarmee bereikbaarheid is een belangrijk te onderzoeken aspect in het MER en is uitgebreid beschreven in de NRD.	De reactie van de provincie is identiek aan die van de gemeente.	Deze reactie leidt niet tot aanpassing van de NRD.
21	“... de in 2017 gerealiseerde Maximabrug zorgt voor een goede ontsluiting van de Gnephoek..”Dit lijkt vooral te gaan over autobereikbaarheid in de jaren '90. Voor een woonwijk anno nu is bereikbaarheid voor de auto met één brug niet voldoende en zijn bereikbaarheid voor OV, fiets en voet minstens zo belangrijk. Dit is iets om ook te vermelden, want deze conclusie uit de SWOT geeft geen goed beeld van de werkelijke situatie.	De aangehaalde zinsnede komt uit de SWOT-analyse Gnephoek waarover in de NRD een korte passage is opgenomen. In het Contourenplan (= basisalternatief in het MER) is het mobiliteitsconcept gericht op het STOMP-principe. In het alternatief 'maximaal duurzame mobiliteit' wordt nader onderzocht hoe we autogebruik kunnen verminderen en andere manieren van mobiliteit kunnen stimuleren. Dit staat ook zo beschreven in de NRD.	De reactie van de provincie is identiek aan die van de gemeente.	Deze reactie leidt niet tot aanpassing van de NRD.
22	Klimaatverandering wordt in alinea 3 als term gebruikt, terwijl dat klimaataanpassing zou moeten zijn.	De term is indertijd gebruikt in de SWOT-analyse die in de NRD is aangehaald. Deze term wordt hier gebruikt	De reactie van de provincie is identiek aan die van de gemeente.	Deze reactie leidt niet tot aanpassing van de NRD.

		omdat het een quote uit de SWOT-analyse betreft.		
23	Bij 60 ha nieuwe natuur is de vraag hoe nieuw die nieuwe natuur is, of er sprake is van hernieuwen van natuur.	Dit betreft het omzetten van grond die nu in agrarisch gebruik is, naar natuur, waarmee er sprake is van nieuwe natuur. De exacte natuur(doel)typen van deze nieuwe natuur worden onderzocht in het kader van het MER.	De reactie van de provincie is identiek aan die van de gemeente.	Deze reactie leidt niet tot aanpassing van de NRD.
24	Wordt bij de planontwikkeling op enigerlei wijze rekening gehouden met een toekomstige uitbreiding van het te bebouwen gebied?	Nee. In het MER wordt geen alternatief onderzocht waarin een toekomstige extra uitbreiding van het te bebouwen gebied mogelijk is.	De reactie van de provincie is identiek aan die van de gemeente.	Deze reactie leidt niet tot aanpassing van de NRD.
25	Het Contourenplan geeft een gedetailleerd programma aan. In hoeverre kan hiervan worden afgeweken indien de financiële situatie daarvoor aanleiding geeft.	Het in het Contourenplan opgenomen programma is indicatief. Het definitief programma c.q. de bandbreedte wordt uiteindelijk vastgelegd in de wijziging van het omgevingsplan.	Niet van toepassing.	Deze reactie leidt niet tot aanpassing van de NRD.
26	In het beleidskader zou aan de orde moeten komen in hoeverre de Gnephhoek actief bijdraagt aan de prioriteiten van het nationaal beleid op diverse gebieden. Daarmee wordt recht	In het MER wordt aangegeven welke (nationale) milieu gerelateerde wet- en	De reactie van de provincie is identiek aan die van de gemeente.	Deze reactie leidt niet tot aanpassing van de NRD.

	gedaan aan de inkadering op het gebied van allerlei beleidsterreinen.	regelgeving relevant is voor het project en of het project kan voldoen aan de randvoorwaarden die daaruit voortkomen. In de NRD is een aanzet daarvoor opgenomen. Daarnaast zal hoe de ontwikkeling van de Gnephhoek zich verhoudt tot het nationale beleid, een onderdeel zijn van de verantwoording en motivering bij de wijziging van het omgevingsplan.		
27	Het lijkt erop dat het bedrijventerrein Hoogewaard in Koudekerk bedrijven met hoge milieucategorie gaat opvangen. Dit kan de ontwikkeling van woningbouw in Koudekerk in de weg staan.	Op het bedrijventerrein Hoogewaard zijn op basis van het vigerende Omgevingsplan bedrijven in de hogere milieu categorieën toegestaan. Dit wijzigt niet door de (eventuele) opvang van bedrijven vanuit de Gnephhoek. Het is ook de bedoeling en wenselijk dat zich daar bedrijven vestigen in de hogere milieu categorieën. Bij ruimtelijke ontwikkeling in de omgeving dient	Niet van toepassing.	Deze reactie leidt niet tot aanpassing van de NRD.

		daarmee rekening te worden gehouden.		
28	Maken de woningen die bij het plan 's Molenaarspad worden gebouwd, deel uit van het volume van de 5.500 woningen?	Nee.	De reactie van de provincie is identiek aan die van de gemeente.	Deze reactie leidt niet tot aanpassing van de NRD.
29	Het noordoostelijk deel van de Gnephoek is aangewezen als stiltegebied. Welke eisen worden aan een stiltegebied gesteld en hoe worden die toegepast bij dit gebied?	De regels voor stiltegebied liggen vast in de Zuid-Hollandse Omgevingsverordening en deze zullen toegepast worden in het MER. Het Basisalternatief voldoet aan deze regels. Er zal in het MER beoordeeld worden of ook de alternatieven, voldoen aan deze regels.	De reactie van de provincie is identiek aan die van de gemeente.	Deze reactie leidt niet tot aanpassing van de NRD.
30	Is de cumulatie van effecten door automobilititeit en bereikbaarheid per 2040 meegenomen? Er worden namelijk meer plannen tegelijkertijd ontwikkeld in het westen van Nederland (Bleizo Zoetermeer 4.000-6.000 woningen) Cortelande 5e dorp Zuidplaspolder 8.000 woningen en Rijnenburg 63.000-77.000 woningen.	In de mobiliteitsberekeningen die worden gemaakt, zal rekening worden gehouden met toekomstige ontwikkelingen waarvoor al een definitief ruimtelijk besluit is genomen.	De reactie van de provincie is identiek aan die van de gemeente.	Deze reactie leidt niet tot aanpassing van de NRD.
31	Welke autonome ontwikkelingen in de Gnephoek worden wèl meegenomen (en dus ook de kosten?)	In hoofdstuk 4.2 van de NRD is een korte beschrijving van de autonome ontwikkeling vermeld. Die wordt in het MER nader	De reactie van de provincie is identiek aan die van de gemeente.	Deze reactie leidt niet tot aanpassing van de NRD.

		beschreven en uitgewerkt.		
32	Welke argumenten gaan ten grondslag liggen aan de keuzes die straks gemaakt gaan worden? Gaan financiën als hoofdargumenten gelden voor die besluitvorming?	De argumenten en afwegingen zijn breed. Het MER geeft inzicht in de (brede) milieueffecten en levert daarmee argumenten voor de maken keuzes.	De reactie van de provincie is identiek aan die van de gemeente.	Deze reactie leidt niet tot aanpassing van de NRD.
33	Wij pleiten ervoor <u>alle</u> alternatieven te onderzoeken op de effecten buiten het plangebied.	Dat gebeurt. Zowel het basialternatief, de alternatieven, als het uiteindelijke voorkeursalternatief worden in het MER in de brede context beoordeeld (en dus voor het gehele studiegebied en niet alleen voor het plangebied).	De reactie van de provincie is identiek aan die van de gemeente.	Deze reactie leidt niet tot aanpassing van de NRD.
34	Wij stellen voor om een minder dichtbebouwd alternatief te onderzoeken. Er zijn voldoende twijfels over het gekozen concept voor een zogenaamde compacte stadswijk met 5500 woningen, waarvan 2/3 betaalbaar, in combinatie met een structurele uitwerking van het STOMP-principe, omdat dit gezien bereikbaarheid en grillige veenondergrond in de Gnephhoek zeer complex is en het STOMP-principe vraagt om ander soort locatie-eisen (de Gnephhoek is in beginsel een locatie voor goede auto-bereikbaarheid). Je kunt je afvragen of je met de kennis van nu de beoogde grootschalige woningbouw in een afgelegen Gnephhoek moet willen.	Gezien de vraag naar woningen en de beperkte ruimte kiezen we ervoor om een gedeelte van de Gnephhoek als compacte stadswijk in te richten. In het MER onderzoeken we de gevolgen voor mobiliteit. Ook zal er goed onderzoek gedaan worden naar de ondergrond. In alle te	De reactie van de provincie is identiek aan die van de gemeente.	Deze reactie leidt niet tot aanpassing van de NRD.

		onderzoeken alternatieven in het MER, is realisatie van ca. 5.500 woningen het uitgangspunt.		
35	Voor ontwikkelingen in gebieden met hoge (beschermde) landschappelijke waarden bevat het rapport in ieder geval een alternatief dat gericht is op behoud en mogelijk versterking van bestaande waarden. Dit speelt vooral bij beschermde landschappen, maar kan ook elders een rol spelen.	De reactie wordt voor kennisgeving aangenomen.	De reactie van de provincie is identiek aan die van de gemeente.	Deze reactie leidt niet tot aanpassing van de NRD.
36	Hierbij moet het effect op waardevol (cultuur)landschap en (agrarisch) erfgoed meegenomen worden.	De effecten op cultuurhistorische en landschappelijke waarden worden in het MER onderzocht. Dit volgt uit het beoordelingskader (hoofdstuk 6.3) van de NRD.	De reactie van de provincie is identiek aan die van de gemeente.	Deze reactie leidt niet tot aanpassing van de NRD.
37	Is er naast respect voor historische geografie ook respect voor cultuurhistorische aspecten van de omgeving?	De effecten op archeologische, cultuurhistorische en landschappelijke waarden worden in het MER onderzocht. Dit volgt uit het beoordelingskader (hoofdstuk 6.3) van de NRD.	De reactie van de provincie is identiek aan die van de gemeente.	Deze reactie leidt niet tot aanpassing van de NRD.
38	Er wordt gesproken over compacte buurtschappen met (samen?) 5.000 – 6.000 woningen. Waarom wordt hier gesproken over 6.000 woningen, terwijl 5.500 woningen als het maximum wordt gepresenteerd? Bedoeld worden	In het Contourenplan gaat het om circa 5.500 woningen. Vandaar de opgenomen	De reactie van de provincie is identiek aan die van de gemeente.	Deze reactie leidt niet tot aanpassing van de NRD.

	buurtschappen van kleine omvang, maar hoe groot moeten die worden?	bandbreedte in de NRD van 5.000 tot 6.000 woningen. Daarmee worden de milieueffecten van deze gehele bandbreedte in beeld gebracht. De omvang van de te realiseren buurten kan variëren en wordt nader uitgewerkt in het Masterplan.		
39	Effecten buiten het plangebied die bij het Contourenplan zouden ook beschreven moeten worden.	Dat gebeurt. Zowel het basisalternatief, de alternatieven, als het voorkeursalternatief worden in de brede context beoordeeld. Dat wordt het studiegebied genoemd.	De reactie van de provincie is identiek aan die van de gemeente.	Deze reactie leidt niet tot aanpassing van de NRD.
40	Wij pleiten ervoor om in beeld te brengen op welke wijze grotere neerslaghoeveelheden worden verwerkt bijv. tot 250 mm/etmaal.	Het in beeld brengen van de effecten van grote neerslaghoeveelheden is onderdeel van het MER. Ook effecten van grotere hoeveelheden dan 120mm/etmaal, zoals 250 mm/etmaal.	De reactie van de provincie is identiek aan die van de gemeente.	Deze reactie leidt niet tot aanpassing van de NRD.
41	Tevens zijn wij voorstander van het kwantitatief benaderen van water/droogte/hittestress die inhoud geven aan “klimaatrobuust”.	De beoordelingen in het MER worden zoveel als mogelijk kwantitatief gedaan. Specifiek voor de genoemde	De reactie van de provincie is identiek aan die van de gemeente.	Deze reactie leidt niet tot aanpassing van de NRD.

		klimaataspecten is dat ook zo benoemd in het beoordelingskader (hoofdstuk 6.3) in de NRD.		
42	Kan er inzicht gegeven worden in de keuze “droog wonen” of droog evacueren”, omdat niet alles mogelijk is? Wat is de bijbehorende omvang van het onderzoeksgebied en welke effecten treden op?	De effecten op wonen en evacueren worden in het MER beeld gebracht in het kader van ‘wateroverlast’ en ‘hoogwaterveiligheid’.	De reactie van de provincie is identiek aan die van de gemeente.	Deze reactie leidt niet tot aanpassing van de NRD.
43	Welke uitgangspunten gelden er voor natuur inclusief bouwen?	In het basialternatief (contourenplan) is natuur inclusief bouwen uitgangspunt. In de NRD is dat niet expliciet genoemd of uitgewerkt. Wel is in de NRD benoemd dat er in het alternatief dat inzet op water, bodem, klimaatadaptatie en natuur, maximaal wordt ingezet op de realisatie van natuurwaarden. Natuur inclusief bouwen is daar uiteraard onderdeel van. Omdat de NRD alleen de reikwijdte en het detailniveau van het MER beschrijft, is het niet nodig om dit uit te	De reactie van de provincie is identiek aan die van de gemeente.	Deze reactie leidt niet tot aanpassing van de NRD.

		werken in de NRD. Uiteraard wordt in het MER het natuur inclusief bouwen verder uitgewerkt en onderzocht.		
44	Wat is de meest effectieve compensatielocatie voor stiltegebied en broedvogels?	Het stiltegebied blijft in de Gnephoek en valt in het Basisalternatief samen met de natuurontwikkeling waardoor er geen compensatie nodig is. Voor het aangewezen weidevogelgebied vindt een studie plaats naar compensatie.	De reactie van de provincie is identiek aan die van de gemeente.	Deze reactie leidt niet tot aanpassing van de NRD.
45	Wat is in het alternatief 'maximaal natuur en groen' de bijbehorende omvang van het onderzoeksgebied en welke effecten in relatie daarmee treden dan op?	In de NRD is in hoofdstuk 6.2 toegelicht dat het studiegebied het totale gebied is waarin milieueffecten als gevolg van het realiseren van het planvoornemen in het plangebied kunnen optreden. De effecten zijn per aspect verschillend en daarmee ook het onderzoeksgebied. In het MER wordt per aspect worden toegelicht wat	De reactie van de provincie is identiek aan die van de gemeente.	Deze reactie leidt niet tot aanpassing van de NRD.

		het relevante studiegebied is.		
46	Welke verbindingen met andere natuurgebieden kunnen gerealiseerd worden?	Het realiseren van (fysieke) verbindingen met andere natuurgebieden is geen (onderzoeks)doel op zich. In het MER wordt in beeld gebracht welke meerwaarde de natuurontwikkeling in de Gnephhoek heeft of kan hebben in het grotere regionale geheel.	De reactie van de provincie is identiek aan die van de gemeente.	Deze reactie leidt niet tot aanpassing van de NRD.
47	Wat is in het alternatief Maximaal duurzame mobiliteit de bijbehorende omvang van het onderzoeksgebied en welke effecten in relatie daarmee treden dan op?	Het studiegebied betreft het gehele gebied waar er mobiliteitseffecten zijn als gevolg van realisatie van de Gnephhoek. Welke effecten optreden is onderwerp van onderzoek in het MER.	De reactie van de provincie is identiek aan die van de gemeente.	Deze reactie leidt niet tot aanpassing van de NRD.
48	Gesproken wordt over mobiliteit binnen de Gnephhoek. Hoe wordt aandacht besteed aan de mobiliteit direct buiten de wijk? In hoeverre wordt onderzoek gedaan naar sluipverkeer en andere invloed van verkeer vanuit de Gnephhoek?	De effecten van de ontwikkeling van de Gnephhoek op mobiliteit en het wegennet worden binnen en buiten het plangebied onderzocht. Het studiegebied betreft het gehele gebied waar er mobiliteitseffecten te verwachten zijn.	De reactie van de provincie is identiek aan die van de gemeente.	Deze reactie leidt niet tot aanpassing van de NRD.

49	De mobiliteit door bouwactiviteiten moet hierbij volgens ons ook meegenomen worden.	Dit komt aan de orde in het MER in het kader van stikstof, fasering en verkeerveiligheid. In het NRD is beschreven dat in het alternatief “Maximaal duurzame energie/circulariteit” gedacht kan worden aan het beperken van het aantal vrachtautobewegingen in de realisatiefase door aanvoer via water en/of het gebruik van elektrische werktuigen.	De reactie van de provincie is identiek aan die van de gemeente.	Deze reactie leidt niet tot aanpassing van de NRD.
50	De volgorde van aanleg van verkeersvoorzieningen zou geoptimaliseerd moeten worden.	In het MER en het Masterplan wordt de fasering nader uitgewerkt. De aanleg van verkeersvoorzieningen maakt daarvan onderdeel uit en is relevant in het kader van de (effecten van) mobiliteit.	De reactie van de provincie is identiek aan die van de gemeente.	Deze reactie leidt niet tot aanpassing van de NRD.
51	Hoe hard is de ruimteclaim voor parkeren (t.o.v. groen) bij tegenvallende resultaten van STOMP?	Deze vraag is geen onderdeel van het onderzoek in het kader van het MER, maar zal in het omgevingsplan worden meegenomen.	De reactie van de provincie is identiek aan die van de gemeente.	Deze reactie leidt niet tot aanpassing van de NRD.

52	Welke rol is weggelegd voor elektrische voertuigen en buurtbatterijen bij energieopslag?	Het is op dit moment nog onduidelijk of energieopslag in elektrische voertuigen en/of buurtbatterijen onderdeel is van een van de alternatieven die onderzocht worden in het kader van het MER. Het zou kunnen dat deze vormen onderdeel zijn van het te onderzoeken alternatief maximaal duurzame energie/circulair. Dat zal blijken in het MER.	De reactie van de provincie is identiek aan die van de gemeente.	Deze reactie leidt niet tot aanpassing van de NRD.
53	Op welke wijze wordt inhoud gegeven aan het voorkeursalternatief? Langs welke richtlijnen wordt gewerkt? Financiën, woon- en leefklimaat, kansen voor integratie van bevolkingsgroepen (kansen op samenleven)?	Dat zal bepaald worden tijdens het opstellen van het MER. De uitkomsten van het MER en de afspraken die zijn vastgelegd in de Bestuursovereenkomst Ontwikkeling Gnephoeck, zullen daarvoor belangrijke bouwstenen zijn.	De reactie van de provincie is identiek aan die van de gemeente.	Deze reactie leidt niet tot aanpassing van de NRD.
54	Wordt rekening gehouden met schuilplaatsen in geval van (internationale) conflicten?	Nee. Dit wordt niet meegenomen in het MER.	Niet van toepassing.	Deze reactie leidt niet tot aanpassing van de NRD.
55	Voor het plangebied wordt verwezen naar figuur 1.1. Aangezien dit een belangrijk gegeven is, zou er een kaartje met een	De begrenzing zoals opgenomen in figuur 1.1 van de NRD is indicatief	De reactie van de provincie is identiek aan die van de gemeente.	Deze reactie leidt niet tot aanpassing van de NRD.

	duidelijker afgrenzing van het gebied dan figuur 1.1. moeten komen.	en wordt op perceel- en kavelniveau nog uitgewerkt in het MER en de wijziging van het omgevingsplan. Aangezien in de NRD alleen de reikwijdte en het detailniveau worden aangegeven van het uit te voeren onderzoek, is het geen probleem dat deze begrenzing nog niet op perceel- en kavelniveau is uitgewerkt. In het MER moet dit uiteraard wel op dat niveau gebeuren.		
56	Wij zien graag een beschrijving van reikwijdte per (ruimtelijk) onderdeel en de financiële consequenties (binnengemeentelijke afweging).	Dit is geen onderdeel van het MER. Dit komt aan de orde bij (de toelichting op) wijziging van het omgevingsplan.	De reactie van de provincie is identiek aan die van de gemeente.	Deze reactie leidt niet tot aanpassing van de NRD.
57	In het beoordelingskader ontbreekt de toets van het effect op de bestaande omgeving (bijv. het effect van bouwwerkzaamheden op de bestaande monumentale boerderijen die op dezelfde kleilaag gebouwd zijn, zonder heipalen, als waar nu gebouwd gaat worden met heipalen)	De effecten op cultuurhistorische waarden (dus ook van het bouwen nabij monumenten) worden in het MER meegenomen, zoals beschreven in het beoordelingskader (hoofdstuk 6.4) van de NRD.	De reactie van de provincie is identiek aan die van de gemeente.	Deze reactie leidt niet tot aanpassing van de NRD.

58	Gezien het toenemende belang en de ligging van de polder zouden alle beoordelingsaspecten bij “Water” zowel kwalitatief als kwantitatief beschreven moeten worden.	In de NRD is toegelicht dat het detailniveau soms kwantitatief wordt beoordeeld en soms kwalitatief. De mate van concreetheid hangt hier nauw mee samen. In het beoordelingskader (hoofdstuk 6.4) wordt voor zover mogelijk kwalitatief beoordeeld, in het bijzonder het voorkeursalternatief.	De reactie van de provincie is identiek aan die van de gemeente.	Deze reactie leidt niet tot aanpassing van de NRD.
59	Bij Duurzaamheid, Toekomstbestendigheid zou niet alleen kwalitatief getoetst moeten worden maar ook kwantitatief (het gaat over kosten).	Het streven is om criteria zoveel mogelijk kwantitatief te toetsen. Bij het opstellen van het MER wordt bepaald in hoeverre dat mogelijk is.	De reactie van de provincie is identiek aan die van de gemeente.	Deze reactie leidt niet tot aanpassing van de NRD.
60	Bij beoordelingskader graag ook aangeven wat de kansen zijn voor een evenwichtige opbouw van de bevolking (qua samenstelling, leeftijden economische positie) in totaal en per deelgebied	Dit is geen onderwerp voor het MER. In het op te stellen Masterplan wordt hierop ingegaan.	Niet van toepassing.	Deze reactie leidt niet tot aanpassing van de NRD.
61	Bij “Natuur” zou het aspect Beschermde en bedreigde soorten zowel kwalitatief als kwantitatief beschreven moeten worden.	In het MER zal hier, voor zover dit kan, kwantitatief naar gekeken worden. Dit is afhankelijk van de beschikbare gegevens. In dit stadium wordt geen veldwerk uitgevoerd om aantallen soorten te inventariseren. In het	De reactie van de provincie is identiek aan die van de gemeente.	Deze reactie leidt niet tot aanpassing van de NRD.

		kader van de wijziging van het omgevingsplan volgt, indien nodig, nader (veld)onderzoek.		
62	Wat is de ruimte voor bijsturing tijdens de realisatie, bijvoorbeeld naar minder woningen, aanpassing uitgangspunten STOMP en natuurontwikkeling? Komen er vaste evaluatiemomenten?	Dit is een punt dat, zoals aangeven in hoofdstuk 6.3 van de NRD, als hoofdstuk 'Monitoring en Evaluatie' wordt uitgewerkt en opgenomen in het MER.	De reactie van de provincie is identiek aan die van de gemeente.	Deze reactie leidt niet tot aanpassing van de NRD.
63	Hoe stelt de gemeente zich voor om per aandachtsgebied de bevolking te betrekken met in totaal 2 x 2 uren gepland overleg met een gezelschap van enkele tientallen deelnemers. Welke voorinformatie wordt verstrekt en wat zijn de mogelijkheden om interactief de alternatieven in te kleuren?	Voor de communicatie en participatie voor het project Gnephhoek is een plan en proces vastgesteld. Onderdeel hiervan zijn werkgroepen waarin onder begeleiding input wordt opgehaald voor het Masterplan en het MER. Belangstellenden hebben zich op de georganiseerde informatieavonden en daarna kunnen opgeven voor één of meerdere werkgroepen. De werkgroepen zijn inmiddels bijeengeweeest. In dezelfde werkgroepen wordt later in het traject	Niet van toepassing.	Deze reactie leidt niet tot aanpassing van de NRD.

		ook terugkoppeling gegeven.		
--	--	--------------------------------	--	--

4 Advies van de Commissie voor de milieueffectrapportage

4.1 Het advies

De Commissie voor de mer³ (hierna: Commissie) is om advies gevraagd over de NRD. De NRD is daartoe toegezonden aan de Commissie. Naar aanleiding hiervan en ten behoeve van het uit te brengen advies heeft de Commissie eind november 2024 een bezoek gebracht aan de Gnephoeek. Op 28 januari 2025 heeft de Commissie schriftelijk advies uitgebracht. Het advies is integraal bijgevoegd als bijlage van deze Nota van Beantwoording.

De Commissie geeft aan dat de volgende informatie essentieel is in het MER. Dat wil zeggen dat voor het meewegen van het milieubelang in het besluit over de ontwikkeling van Gnephoeek, het MER in ieder geval onderstaande informatie moet bevatten:

- Overzicht van de stappen die zijn doorlopen voorafgaand aan de mer-procedure en een onderbouwing van de daarin gemaakte keuzes, met speciale aandacht voor de rol die milieubelangen daarbij hebben gespeeld.
- Inzicht in zo concreet mogelijk geformuleerde ambities, randvoorwaarden en uitgangspunten voor het project, vooral vanuit het perspectief van klimaatverandering (water en bodem sturend) en de benodigde infrastructuur voor verkeer, energie en water.
- Een vergelijking van een basisalternatief, dat voldoet aan alle randvoorwaarden, met alternatieven die onderscheidend zijn vanuit de invalshoeken water en bodem, duurzame mobiliteit en duurzame energie en circulariteit.
- Inzicht in de effecten van de alternatieven op de omgeving, met een doorkijk naar de effecten op de lange termijn, vooral onder invloed van klimaatverandering en bodemdaling.
- Beschouw de ontwikkeling van Gnephoeek in het MER nadrukkelijk in de context van het gehele gemeentelijke woningbouwprogramma. Betrek ook andere relevante ontwikkelingen in de gemeente en in de directe omgeving.
- Besluitvormers en insprekers lezen in de eerste plaats de samenvatting van het MER. Daarom verdient dit onderdeel bijzondere aandacht. De samenvatting moet als zelfstandig document leesbaar zijn en een goede afspiegeling zijn van de inhoud van het MER.

Daarnaast adviseert de commissie het volgende:

³ De Commissie is onafhankelijk, bij wet ingesteld en adviseert over de inhoud en de kwaliteit van het MER. Zij stelt voor ieder project een werkgroep samen van onafhankelijke deskundigen. Ze schrijft geen milieueffectrapporten, dat doet de initiatiefnemer. Het bevoegd gezag – in dit geval de gemeenteraad van Alphen aan den Rijn, Provinciale Staten en Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland - besluit over de ontwikkeling van Gnephoeek.

- De Commissie adviseert om het MER te gebruiken om daadwerkelijk 'de hoeken van het speelveld' te verkennen, door middel van alternatieven die ruimtelijk onderscheidend zijn. In het basisalternatief zijn al veel randvoorwaarden en maatregelen opgenomen met het oog op klimaatbestendigheid, het water- en bodemsysteem en biodiversiteit. Vanwege de samenhang tussen deze aspecten adviseert de Commissie om de alternatieven maximaal klimaatbestendig en groenblauw netwerk samen te voegen in één alternatief, dat het water- en bodemsysteem als het belangrijkste uitgangspunt neemt.
- Beschrijf de bestaande toestand van het milieu in het studiegebied. Ga ook in op de te verwachten milieutoestand als gevolg van de autonome ontwikkeling, als referentie voor de te verwachten milieueffecten. Daarbij wordt onder de 'autonome ontwikkeling' verstaan: de toekomstige milieutoestand zonder dat de voorgenomen activiteit of één van de alternatieven wordt gerealiseerd. Ga bij beschrijving van deze ontwikkeling uit van te verwachten veranderingen in de huidige activiteiten in het studiegebied en van nieuwe activiteiten waarover reeds is besloten, zoals de transitie van het bedrijventerrein Rijnhaven-Oost naar een gemengd woon- en werkgebied. In paragraaf 4.2 van de NRD is aangegeven dat de realisatie van het Regionale Woningbouwprogramma Holland Rijnland – behalve de Gnephoek zelf - als onderdeel wordt gezien van de autonome ontwikkeling. De Commissie wijst erop dat alleen ontwikkelingen waarover al een definitief ruimtelijk besluit is genomen tot de autonome ontwikkeling worden gerekend. Ontwikkelingen waar dat niet voor geldt, zoals een groot deel van het woningbouwprogramma, kunnen alleen tot de autonome ontwikkeling worden gerekend als daarvoor een vergunningaanvraag is gedaan en wordt onderbouwd dat ze voldoende concreet en ruimtelijk inpasbaar zijn.
- Klimaatbestendigheid is een belangrijke randvoorwaarde voor het project. Daarom is van belang dat de referentiesituatie en de effecten van alle alternatieven ook op de (zeer) lange termijn in beschouwing worden genomen. De tijdshorizon van klimaatverandering komt niet overeen met de gebruikelijke planhorizon van het ruimtelijk beleid. Gezien de bestaande onzekerheden van klimaatverandering adviseert de Commissie om (voor alle alternatieven) een doorkijk te geven naar effecten op de (zeer) lange termijn (tot 2100). Maak gebruik van de recente Deltascenario's, de klimaateffectatlas en de KNMI '23 scenario's.
- In de tabel in het beoordelingskader is onderscheid gemaakt in twee beoordelingsniveaus: voor MER deel 1 en MER deel 2. Gezien het uitgebreide voortraject lijkt het onderscheiden van twee niveaus van beoordeling overbodig. Dit kan mogelijk tot verwarring en dubbel werk leiden. De Commissie beveelt aan om effecten zoveel mogelijk kwantitatief te beoordelen en daarbij de doelstellingen en de grens- en streefwaarden van het milieubeleid te betrekken.
- De Commissie adviseert om te onderzoeken hoe de ontwikkeling van de woonwijk kan bijdragen aan het behalen van doelen van het Zuid-Hollands natuurnetwerk en het behalen en behouden van een goede toestand van KRW-(grond)waterlichamen en daarbij gebruik te maken van de Ecologische Sleutelfactoren (ESF). Breng de bredere connecties met de geschetste verbindingen met het Zuid-Hollands

natuurnetwerk in beeld. Maak concreet voor welke doelen en soorten de verbindingen dienen, wat daarbij de ecologische vereisten zijn (habitats, omvang, afstanden, stapstenen, te overwinnen doorsnijdingen et cetera) en schat daarmee in hoe groot de haalbaarheid is van volwaardige ecologische verbindingen. Denk daarbij aan zowel (meer) terrestrische als aquatische doelen.

- Houd rekening met fasering in de realisatie van het project en hanteer waar relevant verschillende tijdhorizonten. Besteed daarbij aandacht aan de effecten van fasering, tijdelijke effecten, bereikbaarheid en beschikbaarheid van voorzieningen in verschillende fasen.
- Geef inzicht in de gevolgen voor de (grond)waterkwaliteit en toets deze aan de chemische en ecologische doelen van de Kaderrichtlijn Water. Toon aan dat geen achteruitgang van de toestand van het water optreedt, ook niet tijdelijk. Geef aan hoe het project kan bijdragen aan het verbeteren van de waterkwaliteit en het bereiken van een goede toestand van oppervlaktewater- en grondwaterlichamen in het studiegebied.
- De Commissie beveelt daarom aan om ruimtelijke kwaliteit als zelfstandig criterium te hanteren en subcriteria te gebruiken om de alternatieven op verschillende schaalniveaus te beoordelen. Te denken valt aan de schaalniveaus:
 - ‘stad’ - hoe verhoudt het project zich tot de ruimtelijk kernwaarden en
 - stedenbouwkundige structuur van Alphen aan den Rijn? ‘de omgeving’ - hoe past het in de omgeving en de landschappelijke structuur?
 - ‘de woonomgeving’ - de kwaliteit van de directe woonomgeving.Het gaat in deze fase om ontwerpend onderzoek op hoofdlijnen, met een passend detailniveau voor deze fase. Tijdens het locatiebezoek heeft de gemeente aangegeven dat gestreefd wordt naar een integrale publiek-private samenwerking voor de verdere uitwerking van het project. De Commissie steunt deze ambitie, omdat dit belangrijk kan zijn voor het waarborgen van de ruimtelijke kwaliteit op verschillende niveaus.
- Neem in het MER een aanzet op voor het monitorings- en evaluatieplan. Geef aan wat de frequentie van monitoring en evaluatie is en wie verantwoordelijk is. Beschrijf in het MER hoe in de monitoring en evaluatie de beleving van bewoners en andere belanghebbenden een rol speelt. Laat indicatoren zoveel mogelijk aansluiten bij reguliere monitoringsprogramma’s, waaronder de provinciale Monitoring leefomgeving Zuid-Holland, en het al opgestelde beoordelingskader.

4.2 Reactie op het advies en wijzigingen in de NRD

Het uitgebrachte advies is uitgebreid, helder en bevat concrete actiepunten die gebruikt kunnen worden bij het opstellen van het MER. Het advies onderschrijft de in de NRD voorgestelde aanpak en biedt bruikbare handvatten voor het uitwerken in het MER.

Het advies leidt op drie punten tot aanpassing van de NRD:

- De alternatieven maximaal klimaatbestendig en groenblauw netwerk worden samengevoegd tot één alternatief dat het water en bodemsysteem als belangrijkste uitgangspunt neemt. Dat betekent dat er niet vier maar drie alternatieven worden onderzocht in het MER, naast het basisalternatief en de autonome ontwikkeling.
- Gezien de bestaande onzekerheden van klimaatverandering wordt voor alle alternatieven een doorkijk gegeven naar effecten op de (zeer) lange termijn (tot 2100). Daarbij wordt gebruik gemaakt van de recente Deltascenario's, de klimaateffectatlas en de KNMI '23 scenario's.
- Ruimtelijke kwaliteit wordt als zelfstandig beoordelingscriterium toegevoegd aan het beoordelingskader waarbij de alternatieven op verschillende schaalniveaus beoordeeld worden.

Het advies van de Commissie wordt overgenomen. De adviezen en aanbevelingen worden overgenomen in het MER.